

Usluge za podršku roditeljstvu i obitelji

*prof.dr.sc. Nina Pećnik,
Studijski centar socijalnog rada, Pravnog fakulteta u Zagrebu
i Centar za podršku roditeljstvu „Rastimo zajedno”*

Važnost roditeljske uloge u suvremenom društvu

- ▶ Roditeljsko ponašanje snažno utječe na djetetov kognitivni i socijalni razvoj, dugoročnu psihosocijalnu prilagodbu i produktivnu uključenost u društvo
- ▶ Roditeljske odgovornosti
 - ▶ temeljne potrebe
 - ▶ sigurnost
 - ▶ emocionalnu toplinu
 - ▶ poticaj za učenje i razvoj
 - ▶ vodstvo i granice
 - ▶ stabilnost

Zahtjevnost roditeljske uloge u suvremenom društvu

- Roditeljstvo u kontekstu društvenih promjena
- Višestruke odrednice roditeljskog ponašanja
- Potrebe za podrškom u roditeljskoj ulozi

Podrška roditeljstvu – nova domena obiteljske politike

- ▶ aktivnosti usmjerene na način kako roditelji razumiju i obnašaju roditeljsku ulogu te na povećanje roditeljevih sposobnosti i resursa za podizanje djeteta (znanje, vještine, izvori podrške) (Daly,2015)
- ▶ krajnja svrha osnaživanja roditeljskih sposobnosti: unaprjeđenje djetetove dobrobiti i razvojnih ishoda, ujednačavanje životnih šansi djece
- Različiti oblici intervencija, kroz sva razvojna razdoblja
- Pružatelji iz sustava zdravstva, odgoja i obrazovanja, socijalne skrbi, civilnog društva *Obiteljski centri*

Roditeljevi resursi za odgovaranje na dječje razvojne potrebe

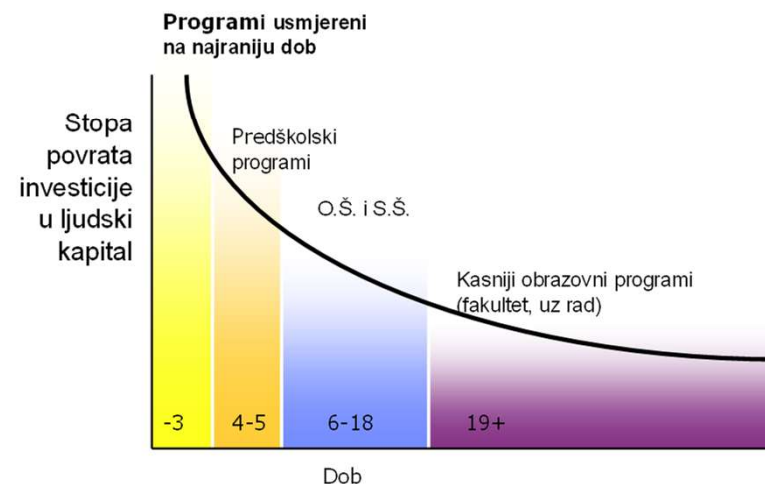
- Unutar roditelja **Stručnjaci kao resurs**
 - Unutar obitelji
 - Izvan obitelji
- Povećanje znanja o razvoju, potrebama i pravima djeteta
 - Razvoj vrednota i vještina odgovornog roditeljstva
 - Unapređivanje odnosa s partnerom, među djecom
 - Podrška u roditeljskim odgovornostima tijekom kriza, razvoda
 - Olakšavanje pristupa socijalnim pravima
 - ...

Ishodišta programa podrške roditeljstvu

- Prava djeteta
- Psihologija, neuroznanost, preventivne znanosti
- Ekonomija
Društveno ulaganje
Razvoj ljudskog kapitala
Razvoj zajednice

Prevenција je uspješnija i ekonomičnija od kasnijih tretmanskih intervencija (Heckman, 2006)

Preporuka (2006) 19 Vijeća Europe o politici podrške pozitivnom roditeljstvu

Ciljevi

- osiguranje uvjeta potrebnih za pozitivno roditeljstvo
 - uklanjanje prepreka
 - promicanje pozitivnog (odgovornog) roditeljstva
-
- *Tijela javne vlasti trebaju osigurati resurse, poticati i omogućiti roditeljima podršku, usvajanje vrednota, učenje vještina*
 - Uz **univerzalne**, razvoj **ciljanih** politika i mjera za roditelje koji djecu podižu u zahtjevnijim okolnostima
 - Uz mjere podrške roditeljstvu potreban je i širi raspon mjera **podrške obiteljima** koje omogućavaju ostvarenje djetetovih prava i dobrobiti

Podrška roditeljstvu u međunarodnom kontekstu

- **Evaluacija u zemljama EU:** usluge podrške roditeljstvu i partnerstvu pomažu obiteljima nositi se sa svakodnevnim problemima i specifičnijim teškoćama roditelja i djece (Crepaldi i sur., 2011)
- **Nacionalna strategija za razvijenu podršku roditeljima** (Švedska, 2008; 2012)

Opći cilj: svim roditeljima je ponuđena podrška roditeljstvu u razdoblju djetetovog odrastanja (0-17 g)

- **Podrška obitelji i podrška roditeljstvu: Politike i praksa u globalnom kontekstu** (Innocenti, 2015)

Hrvatska među 9 zemalja primjera

Perspektiva roditelja: recentna istraživanja na nacionalno reprezentativnim uzorcima

MOBMS, 2011- 1074 sedmaša
i 983 majki i 845 očeva

UNICEF, 2013 - 1700 roditelja
djece od 6 mj, 1, 3 i 6 god.

Da ste Vi ministar nadležan za područje obitelji kako biste pomogli roditeljima u brizi o potrebama i odgoju predškolske djece?

➤ MATERIJALNI UVJETI ŽIVOTA

veće naknade za djecu i obitelj, niže cijene troškova za djecu, mogućnost zaposlenja, stanovanje

➤ RADNA PRAVA ZAPOSLENIH RODITELJA

manjiti radno vrijeme, dulji plaćeni roditeljski dopust, više razumijevanja poslodavca za roditelje

➤ USLUGE PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

više mjesta u vrtićima, prilagoditi radno vrijeme vrtića radnom vremenu roditelja, manje grupe u jaslicama i vrtićima, više odgajatelja, urediti druge mogućnosti usluga za djecučuvanje

➤ DRUŠTVENO OKRUŽENJE PRILAGOĐENO POTREBAMA DJECE I OBITELJI

Dostupnije i jeftinije rekreativne i edukativne aktivnosti i sadržaji za djecu, dostupnije igraonice, urediti parkove i igrališta, više kvalitetnih TV emisija za djecu

➤ STRUČNA SAVJETODAVNA PODRŠKA RODITELJIMA

Dostupnije edukativne radionice za roditelje, više stručne pomoći/ stručnjaka/savjetovališta, više informacija o dostupnim uslugama, brošure za roditelje, više stručnih TV emisija o roditeljstvu

OSTALO: bolja zdravstvena zaštita, potrebe djece s razvojnim teškoćama, problemi malih mjesta,

problemi samobranih roditelja, problemi (javnog) prijevoza, omogućiti pomoć volontera

Dostupnost i korištenje usluga podrške roditeljstvu

(N=1700; UNICEF, 2013)

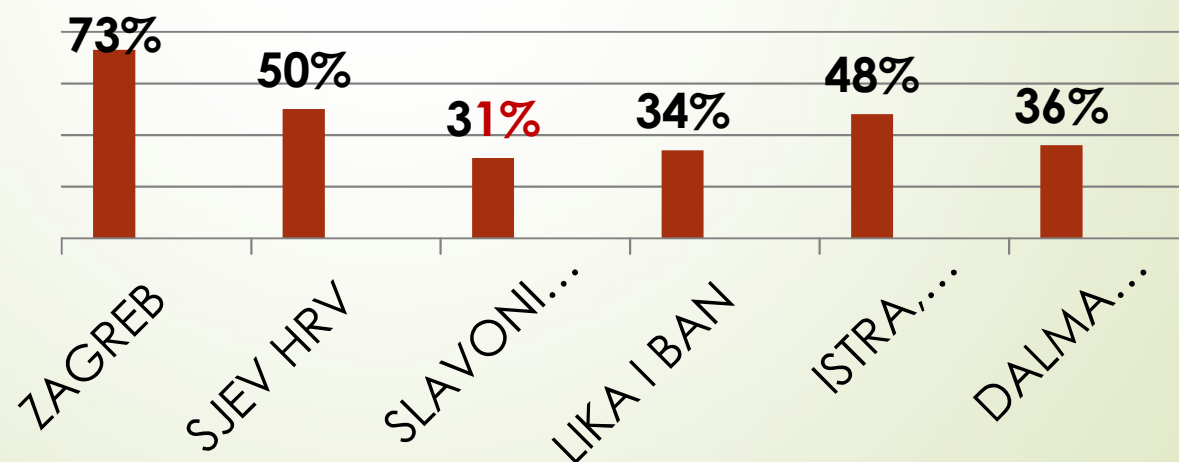
❑ DOSTUPNOST

≠ Siromašnijim roditeljima su usluge za roditelje i rekreativno-obrazovni sadržaji za djecu slabije pristupačni i priuštivi

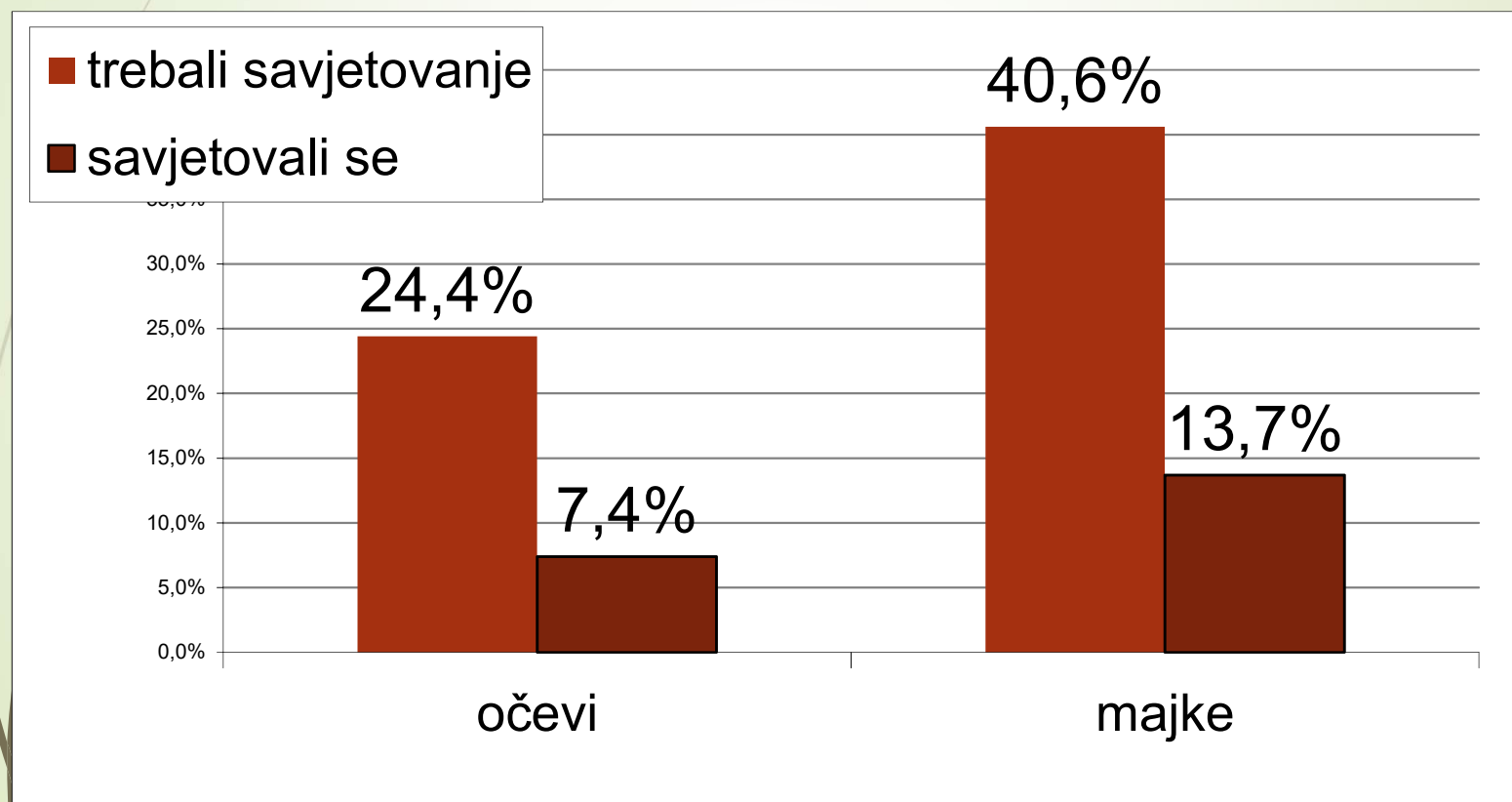
❑ KORIŠTENJE

- 1/2 roditelja nije koristio ni jednu uslugu za podršku roditeljstvu ni rekreativno-obrazovni sadržaj za dijete (nizak SES 70%, a visok SES 37%),
≠ siromašniji roditelji, niže obrazovanje, mlađi od 25 godina, sa sela

Udio roditelja koji koristili jednu ili više usluga

Potrebe majki (N=962) i očeva (N=838)
trinaestogodišnjaka za stručnim savjetima u
odgoju i iskustvo savjetovanja (Pećnik i Tokić, 2011.)

Programi podrške roditeljima djece predškolske dobi Rastimo zajedno

Pristup stručnoj podršci roditelju svakog djeteta,
usklađenoj s roditeljevim resursima/potrebama,

- Univerzalna podrška roditeljstvu
- Ciljana podrška roditeljstvu
- Indicirana podrška roditeljstvu

Razvijeni uz podršku UNICEF-a

Dostupan u 36% javnih dječjih vrtića RH i 17 obiteljskih centara

- <http://www.rastimozajedno.hr/rastimo-zajedno/lokacije/>
- <http://www.rastimozajedno.hr/rastimo-zajedno-plus/gdje-se-provode-radionice/>
- <http://www.rastimozajedno.hr/rastimo-zajedno-i-mi/gdje-se-provode-radionice-rastimo-zajedno-i-mi/>

Rezultati nezavisne evaluacije RZ i RZP

- visoko **relevantan** za obje ciljane skupine – roditelje te odgojitelje i stručne suradnike; relevantan specifičnim skupinama (RZP, očevi, zahtjevnije okolnosti roditeljstva)
- **učinkovit** u osnaživanju kompetentnosti stručnjaka i roditeljskih kompetencija
- visoko **isplativ** omjer opsega i kvalitete u odnosu na utrošena sredstva
- ima (dugoročan) **utjecaj** na odnose roditelja i djece
- **održivost?**

Umjesto zaključka: uporišta za žurno djelovanje

- ▶ razviti sustav usklađene međuresorne podrške roditeljima u ispunjavanju njihovih roditeljskih odgovornosti na dobrobit djeteta
- ▶ vodeći računa o heterogenim potrebama roditelja, osigurati kvalitetne/evaluirane, dostupne i održive univerzalne, ciljane i indicirane programe podrške roditeljstvu
- Povećati dostupnost usluga podrške roditeljstvu i podrške obitelji